

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра філософії права та юридичної логіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Статус дисципліни: обов'язкова
Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти: «доктор філософії»
Галузь знань: 08 «Право»
Спеціальність: 081 «Право»
Освітньо-наукова програма: «Право»
Форми здобуття вищої освіти: інституційна (очна (денна), заочна)
Мова навчання: українська мова
Форма підсумкового контролю: екзамен

Розробник:

Наталія ПОЛУДЬОННА, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри філософії права та юридичної логіки, відмінник освіти України

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ протокол від 04 березня 2021 року, № 14

Завідувач кафедри філософії права та юридичної логіки

(підпис)

Віталій КРАВЕЦЬ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 22 березня 2021 року № 6

Голова науково-методичної ради

(підпис)

Станіслав ГУСАРЕВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __. __ 202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __. __ 202_ № __

Завідувач кафедри

Голова НМР

Віталій КРАВЕЦЬ

Станіслав ГУСАРЕВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __. __ 202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __. __ 202_ № __

Завідувач кафедри

Голова НМР

Віталій КРАВЕЦЬ

Станіслав ГУСАРЕВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __. __ 202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __. __ 202_ № __

Завідувач кафедри

Голова НМР

Віталій КРАВЕЦЬ

Станіслав ГУСАРЕВ

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предмет вивчення навчальної дисципліни є наукова діяльність і усі процеси, що супроводжують її організацію, здійснення та оформлення результатів.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» є опанування знаннями та навичками з організації науково-дослідної діяльності, сприяння розвитку наукового світогляду і творчого мислення.

Основними завданнями дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» є створення умов для засвоєння методології наукового дослідження, його організації та здійснення, методики отримання та перевірки нового знання, оформлення наукового звіту.

Конкретні завдання навчальної дисципліни:

- сформуванню знання щодо теоретичних основ методики та організації науково-дослідницької діяльності;
- підвищення рівня методологічної культури;
- формування наукового світогляду молодих вчених;
- навчити здійснювати теоретико-емпіричні дослідження, орієнтуючись в інформаційному просторі;
- формувати вміння використовувати методи і прийоми дослідницької діяльності, самостійного формулювання і творчого розв'язання проблеми, обґрунтовування теми, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань наукової роботи,
- розвиток вмінь формувати оригінальну методологічну основу дослідження та методику наукового пошуку;
- виробляти постійну потребу і прагнення здобувати знання самостійно;
- засвоєння, розуміння і доречного використання наукової термінології.

Пререквізити: Сучасні методології науково-правових досліджень, Українська мова за професійним спрямуванням, Актуальні проблеми філософії.

Постреквізити: Актуальні проблеми авторського права, Методологія юридичної науки.

Загальна компетентність, якою повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

ЗК 2. Здатність вирішувати проблеми, досягаючи поставленої мети (цілей), через осмислення та розуміння змісту проблемної ситуації, її формулювання, планування та розв'язання, а також моніторинг одержаних результатів.

ЗК 8. Здатність застосовувати логіко-математичне та просторове мислення для пояснення і вирішення суспільних проблем шляхом використання логічних правил і законів, статистичних даних, графіків, моделей, діаграм, проведення експериментів.

ЗК 11. Здатність проводити наукові дослідження та усвідомлювати соціальну відповідальність за вплив їхніх результатів на прогресивний поступ суспільства, а також урахувати під час підготовки особистої кваліфікаційної наукової праці вимоги академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності :

СК 4. Здатність досліджувати проблеми у правовій сфері на основі наукової методології з дотриманням принципів академічної доброчесності, оцінювати та вирішувати питання педагогічної діяльності з урахуванням стандартів професійної етики та соціальної відповідальності.

СК 15. Здатність виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій.

Програмні результати навчання мають бути сформовані фахові компетенції, які дадуть знання, вміння та навички, а саме:

ПРН 2. Кваліфіковано відобразити результати науково-педагогічної діяльності в публікаціях у фахових вітчизняних і закордонних виданнях, у тому числі таких, що входять до міжнародних наукометричних баз, професійно презентувати їх на вітчизняних і міжнародних наукових конференціях, семінарах, а також мати досвід практичного використання іноземної мови в науково-педагогічній діяльності.

ПРН 4. Розуміти особливості організації науково-дослідної діяльності з актуальних проблем правової теорії та юридичної практики, психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів, застосовувати наукову методологію та захищати результати науково-дослідної діяльності у встановленому порядку.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	дб	ксф	дб	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	рік підготовки			
	1	1	1	1
	Семестр			
	1	1	1	1
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	12	12		
	Семінарські			
	12	12	8	8
	Практичні			
	6	6		
	Самостійна робота			
	60	60	82	82
Вид контролю				
	екзамен	екзамен	екзамен	екзамен

3. Тематичний план

3.1. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії за денною формою навчання

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1.	Наукове дослідження як особлива сфера діяльності.	12	4	2	2		8
2.	Загальна методологія наукової творчості.	14	4	2	2		10
3.	Форми наукових документів: загальна характеристика.	22	6	2	2	2	16
4.	Зміст організаційного, дослідного та завершального етапів дослідження в галузі «Право».	20	8	4	2	2	12
5.	Загальна характеристика методів наукових досліджень.	22	8	2	4	2	14
Усього годин		90	30	12	12	6	60
Підсумковий контроль: екзамен							

3.2. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії за заочною формою навчання

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота
1.	Наукове дослідження як особлива сфера діяльності.	16	2		2		14
2.	Загальна методологія наукової творчості.	16					16
3.	Форми наукових документів: загальна характеристика.	16	2		2		14
4.	Зміст організаційного, дослідного та завершального етапів дослідження в галузі «Право».	16	2		2		14
5.	Загальна характеристика методів наукових досліджень.	26	2		2		24
Усього годин		90	14		8		82
Підсумковий контроль: екзамен							

4. Плани семінарських та практичних занять

*Інституційна (очна) форма здобуття вищої освіти,
за рахунок коштів державного бюджету*

Тема 1. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Наукова діяльність, її види та форми.
2. Суб'єкти наукової діяльності. Підготовка та атестація наукових та науково-педагогічних кадрів.
3. Сутність наукового дослідження. Науковий та науково-прикладний результат у галузі «Право».
4. Міжнародне співробітництво вчених. Фонди сприяння розвитку науки і техніки, наукові гранти, міжнародні науково-дослідницькі програми, стажування за кордоном.

Тема 2. Загальна методологія наукової творчості – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Методологія наукових досліджень: значення, мета, завдання, функції, структура та види.
2. Методологія наукового пізнання складних об'єктів (систем).
3. Структура методології. Філософська (або фундаментальна) методологія. Використання філософських категорій у пізнанні права. Догматичний метод пізнання права, його сутність та основні риси.
4. Загальнонаукова методологія. Конкретнонаукова методологія. Особливості конкретнонаукової методології.

Тема 3. Форми наукових документів: загальна характеристика – 4 год.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття наукового документу: форми, вимоги та внутрішня логіка.
2. Характерні особливості наукової мови. Функціонально-лексичні та логічні засоби зв'язку.
3. Техніко-орфографічне оформлення та уніфікація елементів наукового документу.
4. Міжнародне співробітництво вчених. Фонди сприяння розвитку науки і техніки, наукові гранти, міжнародні науково-дослідницькі програми, стажування за кордоном.

План практичного заняття

1. Анотування статей (5-6), книги або окремих глав, що тісно пов'язані з темою дисертаційного роботи.

2. Оформлення рецензії, тез, статті.

Тема 4. Зміст організаційного, дослідного та завершального етапів дослідження в галузі «Право» – 4 год.

Питання до семінарського заняття

1. Організаційний (змістовно-теоретичний) етап дослідження.
2. Дослідний етап: програма і план наукового дослідження.
2. Завершальний етап науково-дослідного процесу.
3. Сутність наукової і науково-технічної експертизи.

Питання до семінарського заняття

План практичного заняття

Розробка програми та робочого плану дисертаційного дослідження.

Тема 5. Загальна характеристика методів наукових досліджень – 6 год.

Питання до 1 семінарського заняття

1. Поняття “науковий метод”, “метод”, “метод науки”, “метод дослідження”, “методика”. Вибір методів дослідження.
2. Класифікації методів наукових досліджень.
3. Метод дедукції (індукції), аналіз (синтез), абстрагування, формалізації, конкретизації, моделювання, аналогії, класифікації, порівняння, соціально-юридичний метод, системно-функціональний метод, метод ідеалізації, узагальнення та діалектичний. Сутність історико-правового методу.

Питання до 2 семінарського заняття

1. Використання психологічних методів (метод спостереження, тестування, біографічний та метод вивчення продуктів діяльності) у дослідженнях в галузі «право».
2. Метод інтерв'ю, анкетування, опитування (опитування громадської думки), контент-аналізу, статистичний метод, експертної оцінки, візуальні методи, метод узагальнення незалежних характеристик, порівняльно-правовий та метод правового моделювання.

План практичного заняття

1. Аналіз практики використання методів дедукції (індукції), абстрагування, правового моделювання, аналогії, класифікації, аргументації, соціально-юридичний метод, системно-функціональний метод, метод ідеалізації, узагальнення та діалектичний, історико-правового методу в наукових дослідженнях.
2. Вивчення структури та змісту авторефератів дисертацій.

*Інституційна (заочна) форма здобуття вищої освіти,
за кошти фізичних осіб*

Тема 1. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Наукова діяльність, її види та форми. Суб'єкти наукової діяльності. Підготовка та атестація наукових та науково-педагогічних кадрів.
2. Сутність наукового дослідження. Науковий та науково-прикладний результат.
3. Тема 2. Методологія наукових досліджень: значення, мета, завдання, функції . структура та види. Структура методології.

Тема 3. Форми наукових документів: загальна характеристика – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття наукового документу: форми, вимоги та внутрішня логіка.
2. Характерні особливості наукової мови. Функціонально-лексичні та логічні засоби зв'язку.
3. Техніко-орфографічне оформлення та уніфікація елементів наукового документу.
4. Міжнародне співробітництво вчених. Фонди сприяння розвитку науки і техніки, наукові гранти, міжнародні науково-дослідницькі програми, стажування за кордоном.

Тема 4. Зміст організаційного, дослідного та завершального етапів дослідження – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Організаційний (змістовно-теоретичний) етап дослідження.
2. Дослідний етап: програма і план наукового дослідження.
2. Завершальний етап науково-дослідного процесу.
3. Сутність наукової і науково-технічної експертизи.

Питання до семінарського заняття

Тема 5. Загальна характеристика методів наукових досліджень – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття “науковий метод”, “метод”, “метод науки”, “метод дослідження”, “методика”. Вибір методів дослідження.
2. Класифікації методів наукових досліджень.

3. Метод дедукції (індукції), аналіз (синтез), абстрагування, формалізації, конкретизації, моделювання, аналогії, класифікації, порівняння, соціально-юридичний метод, системно-функціональний метод, метод ідеалізації, узагальнення та діалектичний. Сутність історико-правового методу.

4. Використання психологічних методів (метод спостереження, тестування, біографічний та метод вивчення продуктів діяльності) у дослідженнях в галузі «Право».

5. Метод інтерв'ю, анкетування, опитування (опитування громадської думки), контент-аналізу, статистичний метод, експертної оцінки, візуальні методи, метод узагальнення незалежних характеристик, порівняльно-правовий та метод правового моделювання.

5. Завдання самостійної роботи

1. Описати наукові школи базової кафедри: досліджувана проблема, лідер, послідовники, учні.

2. Письмово дати короткий аналіз галузей наукознавства за шифром спеціальності з урахуванням її паспорту.

3. Сформувати список публікацій наукового керівника, що відображають коло його наукових інтересів.

4. Визначити особливості вибору та затвердження в установленому порядку теми дисертаційного дослідження.

5. Укладання списку джерел за темою дисертації відповідно встановлених вимог.

6. Опрацювання авторефератів за темою дисертації.

7. Формування поняттєвого словника за темою дисертації.

8. Накопичування базових словоформ та мовних кліше, властивих науковому тексту.

6. Індивідуальні завдання

1. Складання узагальнюючих таблиць, структурних блок-схем лекції.

2. Складання кросвордів та тестів з теми.

3. Складання словника/глосарію з теми та навчальної дисципліни.

4. Анотування статей, книги або окремих глав, що тісно пов'язані з темою дисертаційного дослідження.

5. Написання есе, рецензії, анотації, тез, статті.

6. Розробка опитувальників, анкет та іншого інструментарію для отримання емпіричних даних.

7. Формування вибіркової сукупності, оцінка її репрезентативності.

8. Здійснити порівняльний аналіз визначень наукового дослідження.

Результати занести до таблиці.

Спільне	Відмінне

В.І. Бойчелюк: наукове дослідження – вивчення явищ і процесів, аналіз впливу на них різноманітних чинників, а також вивчення взаємодії між

явищами з метою отримання переконливо доведених і корисних для науки і практики рішень з максимальним ефектом.

М.Т. Білуха: наукове дослідження – це форма розвитку науки, що має значення для розширення наявних знань і здобуття нових, на виявлення й обґрунтування законів і закономірностей навколишнього світу.

Ю.Сурмін: наукове дослідження – це форма процесу пізнання, цілеспрямоване систематичне вивчення об'єктів дослідження за допомогою методів і засобів науки, яке завершується формулюванням нових знань про об'єкт дослідження.

9. Наведіть приклади відомих вам наукових шкіл за спеціальністю дисертаційного дослідження: лідери, досліджувані наукові проблеми, учні.

10. Визначте значення, мету, завдання, функції, принципи, рівні методології. Результати занесіть до табл.:

Значення	мета	завдання	функції	принципи	рівні

11. Написати анотацію на запропонований матеріал.

12. Написати рецензію на запропонований матеріал.

13. Складання словника категоріально-поняттєвого масиву з навчальної дисципліни.

14. Написання анотації на запропоновану статтю (окремий розділ навчального посібника з навчальної дисципліни).

15. Написання есе (рецензії) на запропоноване джерело наукової інформації.

16. Робота з рекомендованою додатковою літературою навчальної дисципліни.

17. Використайте статистичний метод пізнання для досліджуваного Вами явища з метою підтвердження його стабільності чи динаміки.

18. Розкрийте співвідношення загальнонаукової та спеціальної методології. Чи може спеціально-юридична методологія існувати як самостійна підсистема прийомів та засобів пізнання?

19. Використовуючи прийоми та засоби правового моделювання запропонуйте проект типового нормативно-правового наказу ректора НАВС.

20. Творча спадщина науковців НАВС (характеристика за вибіркоким принципом).

7. Методи навчання

частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, аналогій, ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – іспит, усне та письмове опитування. *Контроль самостійної та індивідуальної роботи* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- реферативне повідомлення;
- поняттєвий диктант;
- захист проектів (презентацій);
- поняттєве вправління;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, наукові доповіді, презентації, вирішення практичних завдань і тестів, моделювання ситуацій, творчі, проектні й реферативні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60%					max 40%	max 100%
T1	T2	T3	T4	T5	Самостійна робота	100
5	5	10	15	15	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям

35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення дисципліни

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Поняття про науку, її ознаки, цілі та функції.
2. Сутність наукового дослідження. Пошук методологічних основ наукового дослідження.
3. Наукова діяльність: види, сутність та комплекс задач.
4. Сутність розвідувального, описового та аналітичного дослідження.
5. Емпіричні методи наукового дослідження: загальна характеристика.
6. Структурні елементи науки: поняття, категорії, наукова проблема, науковий принцип, постулат (аксіома), наукові ідеї, наукові закони, наукова теорія, наукова концепція, науковий факт, гіпотеза, апріорі, апостеріорі, парадокс.
7. Система органів державної влади, які регулюють політику у сфері наукової та науково-технічної діяльності.
8. Суб'єкти наукової діяльності. Підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів: нормативне регулювання.
9. Наукова школа: функції та основні ознаки. Наукові школи НАВС.
10. Загальна характеристика стадій науково-дослідного процесу.
11. Сутність, рівні і види наукового пізнання.
12. Міжнародне співробітництво вчених. Фонди сприяння розвитку науки і техніки, наукові гранти, міжнародні науково-дослідницькі програми, стажування за кордоном.
13. Характеристика видів і форм наукової інформації. Загальна характеристика інформаційних ресурсів з можливістю використання в дисертаційній роботі.
14. Наукові гіпотези: види, сутність та функції у дисертаційних роботах.
15. Змістовно-теоретичний етап наукового дослідження: сутність та комплекс завдань.
16. Види наукових рефератів, їх структура та внутрішня логіка.
17. Система вимог до дисертаційної роботи та автореферату.
18. Порядок здійснення експертизи та підготовка до захисту дисертації.
19. Програма дослідження: поняття, сутність методико-процедурного розділу.

20. Валідність та надійність як основні критерії якості наукових методів.
21. Статуси наукового знання: загальна характеристика та критерії якості. Концептуальні і світоглядні засади наукового знання.
22. Наукознавство – вчення про загальні закономірності розвитку й функціонування науки як системи знань.
23. Загальна характеристика теоретичних методів наукового дослідження.
24. Техніко-орфографічне оформлення та уніфікація елементів наукового документу.
25. Форми оприлюднення результатів наукових досліджень, їх загальна характеристика.
26. “Науковий метод”, “метод науки”, “метод дослідження”. Система вимог до відбору методів задля формування інструментарію дисертаційної роботи.
27. Методологія науково-дослідної роботи: значення, сутність, мета, завдання та функції.
28. Характеристика загальнологічних методів наукового пізнання.
29. Поняття якості наукового дослідження. Проблеми прав інтелектуальної власності у науці. Компіляція, плагіат: шляхи виявлення.
30. Поняття про наукову інформацію, рівні її пошуку та принципи формування. Організація роботи з джерелами наукової інформації.
31. Загальний алгоритм здійснення дисертаційного дослідження.
32. Новизна та практична значущість результатів дисертаційного дослідження.
33. Класифікація методів наукового дослідження.
34. Науковий експеримент: методика застосування у дисертаційному дослідженні. Залежні та незалежні змінні експерименту.
35. Обсяг вибірки. Вибіркова сукупність: її типи, особливості формування та репрезентативність.
36. Вірогідності результатів дослідження. Поняття «кореляції даних».
37. Наукові висновки, рекомендації (пропозиції): вимоги та принципи укладання і представлення.
38. Наукова творчість. Порівняльна характеристика творчої і нетворчої діяльності.
39. Автореферат дисертації, вимоги до укладання та оформлення.
40. Робочий день і особистий архів науковця.
41. Форми наукових документів, їх архітектоніка та внутрішня логіка.
42. Методи встановлення причинних зв'язків між явищами (процесами): схожості, різниці, сукупних змін, остач.
43. Види візуалізації даних дослідження. Типи шкал.
44. Використання загальнонаукових методів у дослідженнях в галузі «Право».
45. Рубрикація наукових документів: принципи та логічні правила.
46. Характерні особливості наукової мови.
47. Бесіда, інтерв'ю як методи наукових досліджень.

48. Контент-аналіз як метод наукових досліджень.
49. Тестування як метод наукових досліджень.
50. Експертні оцінки як метод наукових досліджень.
51. Спостереження як метод наукових досліджень. Типові помилки проведення спостереження.
52. Методи аналізу та інтерпретації даних (індикаторів) наукового дослідження.
53. Метод аналізу продуктів діяльності у дослідженнях в галузі «Право».
54. Принципи загальнонаукової методології (загальна характеристика).
55. Характеристика організаційних методів наукового дослідження.
56. Сутність фундаментальної методології.
57. Сутність загальнонаукової методології.
58. Сутність конкретнонаукової методології. Методологія права.
59. Процес апробації, експертного оцінювання та впровадження результатів дисертаційного дослідження.
60. Методи соціології: можливості використання у дослідженнях галузі «Право».
61. Поняття про систему: структура, сутність, види і типи зв'язків.
62. Класифікація систем. Систематика.
63. Загальна теорія систем Л.фон Берталанфі та загальна організаційна наука О. Богданова.
64. Системний підхід в сучасній методології.
65. Системний аналіз як метод дослідження складних об'єктів.
66. Види соціальних систем, їхня характеристика.
67. Підготовка до захисту дисертаційної роботи.
68. Наукова стаття: види, архітектоніка, вимоги до оформлення.
69. Характеристика лінгвістичних вимог до наукового документу.
70. Характеристика технічних вимог до наукового документу.
71. Типові помилки у написанні та оформленні дисертаційної роботи.
72. Критерії оцінювання дисертаційної роботи.
73. Формування особової справи здобувача наукового ступеня.
74. Синергетика як нова парадигма дослідження правових процесів і явищ.
75. Види пізнавальних завдань у науковому дослідженні (емпіричні, теоретичні, логічні).
76. Міжнародне співробітництво вчених. Фонди сприяння розвитку науки і техніки, наукові гранти, міжнародні науково-дослідницькі програми, стажування за кордоном.
77. Історія розвитку науки, юридичної науки зокрема.
78. Структура, зміст та форми науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти.
79. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Науковий і науково-прикладний результат.
80. Анкетування як метод наукових досліджень.

81. Аргументація, верифікація та фальсифікація результатів наукового дослідження.
82. Шляхи апробації результатів дослідження та впровадження у практику.
83. Наукова і науково-технічна експертиза: завдання, форми та види.
84. Методи аналізу та інтерпретації “сирих” даних: математична статистика, факторний (кластерний, регресійний) аналіз.
85. Поняття про крок і ремонт вибірки. Вимоги повноти, надійності і технологічності даних дослідження.
86. Сутність завершального етапу дослідження.
87. Критерії вибору теми дисертаційного дослідження та порядок її затвердження.
88. Науковий стиль і науковий жанр.
89. Особливості написання анотації, резюме, рецензії.
90. Функціонально-лексичні та логічні засоби зв'язку наукового тексту.

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти:

1. «Про вищу освіту»: Закон України № 1556-VII від 01.07. 2014 р.
2. «Про наукову і науково-технічну діяльність»: Закон України № 848 – VIII від 26.11.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3.
3. «Про наукову і науково-технічну експертизу»: Закон України від 10.02.1995 (редакція від 16.10.2020) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 9, ст. 56.
4. «Про авторське право і суміжні права»: Закон України № 3792 – XII від 23.12.1993 р. (редакція від 14.10.2020) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №13 – ст. 64.
5. Закон України «Про інформацію» (редакція 16.07.2020) // Відомості Верховної Ради України. – 1992 – № 48, ст.650.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800 «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».
7. Наказ МОН України від 31.07.2017 № 1104 "Про затвердження експертних оцінок проектів фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок" (із змінами та доповненнями).
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 липня 2016 р. № 410 «Про утворення Ідентифікаційного комітету з питань науки».
9. Наказ МОН України від 06.02.2017 № 174 «Про внесення змін до Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам».
10. Наказ МВС України 28.11.2017 № 963 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у науково-дослідних установах, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України, та вищих навчальних закладах із специфічними

умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України», Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2017 р. за № 1534/31402.

11. Наказ МОН України від 09.02.2006 № 90 «Про затвердження Положення про малу академію наук учнівської молоді».

12. Положення про Комісію з державного визнання документів про наукові ступені та вчені звання затверджено Наказом МОН України від 08.04.2016 № 381 (редакція від 02.02.2018).

13. Концепція розвитку НАВС на 2018-2024 рр.

14. Берко Ю.А. та ін. Організація наукового дослідження, написання та захист магістерських дисертацій: [Навчальний посібник]. – Львів: «Новий світ – 2000», 2010. – 282 с.

15. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень [текст] : Навчальний посібник / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.

16. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.

17. Головій В.М., Кузькін Є.Ю., Піддубна Л.В. Основи наукової діяльності: методологія, організація, оформлення результатів : [Навчальний посібник]. – К.: «Хай-Тек Пресс», 2010. – 344 с.

18. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. – Х.: НТУ «ХПІ», 2009. – 142 с.

19. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : Навчальний посібник. Вид-во: Право, 2019. – 368 с.

20. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.

21. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. ; за ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ нац. торг.-екон. ун-т., 2010. – 280 с.

22. Кислий В.М. Організація наукової діяльності: Навчальний посібник / В.М. Кислий. – Суми: Університетська книга, 2011. – 224 с.

23. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студ., курсантів, аспірантів та ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

24. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М.В. Корягін, М.Ю. Чік. – К.: Алерта, 2014. – 622 с.

25. Палеха Ю., Леміш Н. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. / Ю.І. Палеха, Н.О. Леміш. – К.: Видавництво Ліра-К, 2013. – 336 с.

26. Полудьонна Н.С. Системний підхід у дослідженні суспільства і психології людини // Психічне здоров'я. – 2005. – № 1 (6). – С. 18.

27. Полудьонна Н.С. Концепція підвищення кваліфікації науково-педагогічного працівника: виклики сучасності // Сучасні тенденції та фактори

розвитку педагогічних та психологічних наук : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 31 січня – 1 лютого 2020 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020.

28. Прибутько П.С., ін.. Основи методології наукових досліджень – МВС України, НАВС. – К., 2015.

29. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 7-е видання, перероблене і доповнене. – К.: Знання, 2010. – 295 с.

Додаткова література:

1. Дубов Г.О. Методологія права: поняття, предмет та місце в системі наукового знання (за працею Р. Лукича «Методологія права») / Г.О. Дубов // Держава і право. – 2011. – №. 50.

2. Паниотто В.И., Максименко В.С. Количественные методы в социологических исследованиях / В.И.Паниотто, В.С.Максименко. – К.: Либідь, 2003. – 272 с.

3. Полудьонна Н.С. Науково-дослідницька діяльність курсантів (студентів, слухачів) у вищому юридичному навчальному закладі: минуле і сьогодні // Історико-педагогічні студії: Науковий часопис / гол. ред. Н.М. Дем'яненко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – Вип. 6-7. – 265 с.

4. Полудьонна Н.С. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників як складова безперервності їхньої освіти // Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 жовтня 2019 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2019. – Ч. 2. – СС. 111-113.

5. Полудьонна Н.С. Стратегія розвитку вітчизняної освіти: теорія і практика // Українство: динаміка сенсів і вимірів національного буття: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 08 листопада 2019 року). – Кривий Ріг : ДЮІ МВС України, 2019. – СС. 170-172.

6. Методологія та організація наукових досліджень: посібник / О.І. Гуроров / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. – 57 с.

7. Мальська М. П. Організація наукових досліджень : навчальний посібник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 136 с.

8. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.

9. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.

10. Соболев Х.С. Методологія і принципи наукових досліджень: Навчальний посібник / Х. С. Соболев, Н. І. Петровська, О. М. Гуняк. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 92 с.

11. Інформаційні ресурси

- Освітній портал MyReferatik
http://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m
 Законодавча база Верховної Ради України – <http://www.zakon.gov.ua/>
 Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>
 Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – [http://www/nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)
 Освітній портал – <http://www.osvita.org.ua/>
 Веб-сайт Академічна книгарня@онлайн – <http://www.akbooks.com.ua/>
 Український лінгвістичний портал «Словники України» – [Lcorp.ulif.org.ua](http://lcorp.ulif.org.ua)
 Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ) – <http://www.ukrbook.net/>
 Веб-сайт Бібліотеки в мережі Internet <http://library.zntu.edu.ua/res-librel.html>
 Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки <http://lyarota.boom.ru/lib.htm>
 Інформаційно-довідковий портал „Library.ru”
<http://book.uraic.ru/ssylki/biblioteki>
 Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США <http://www.loc.gov/>
 Веб-сайт Національної бібліотеки Франції www.bnf.fr/ – Bibliothèque Nationale или BNF
 Веб-сайт Британської бібліотеки – www.bl.uk/
 Система дистанційної навчання «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ – <http://sun.vtei.com.ua>
 Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.inter-pedagogika.ru>.
 Методологія науки – Fajr [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
 Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.
 Сообщество профессионалов hr-portal [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.hr-portal.ru>.
 Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.
 Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. Посібник для студентів [Електронний ресурс] / За ред. А.Є.Конверського. – Режим доступу: http://www.ebooktime.net/book_254.html.
 Марцин В.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>.
 Панов М.І. Методологічні засади дослідження проблем Особливої частини кримінального права / М.І. Панов, Н.О. Гуторова // Проблеми

законності. – 2009. – № 100 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pz/2009_100/index.htm

Підпис автора РПНД

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Наталія' (Natalia).

Наталія ПОЛУДЬОННА